

раза ($P \leq 0,001$), а у сук з низькою масою у 3,52 раза ($P \leq 0,001$). Таким чином, на 35–40-у добу після сплеску LH рівень P4 в плазмі крові сук з контрольної групи становив 42,3 (33,17–54,42) ng/ml, що на 12,7% більше від показника сук I дослідної групи і на 30,7% ($P \leq 0,05$) від показника тварин II дослідної групи. Відмітимо, що у цей час рівень P4 в плазмі крові сук з II дослідної групи становив 29,3 (23,5–34,6) ng/ml, та, у 95 % всіх сук з II дослідної групи рівень гормону в крові знаходиться в межах 22,9–35,8 ng/ml, а у 68 % тварин його рівень відрізнявся не більше ніж на 5,19 ng/ml.

З 35–40-ї до 55–60-ї доби після сплеску LH рівень P4 в плазмі крові сук з I дослідної та контрольної групи зменшується у 2,0–2,1 раза, тоді, як у тварин з II дослідної групи у 2,4 раза. Так, в цей час рівень гормону в крові сук з II дослідної групи достовірно менше від такого у сук з контрольної групи на 37,2% ($P \leq 0,05$) і на 32,0% ($P \leq 0,05$) від такого у сук з I дослідної групи.

На стадії анеструсу рівень P4 в крові сук з різною комплекцією тіла становить 0,31–0,35 ng/ml і достовірно не відрізняється.

На відміну від цього, низька вага тварин чинить вплив на рівень FSH, лише за три доби до сплеску LH – $\eta^2_{\chi} = 0,41$ ($P \leq 0,05$), однак надлишкова вага впливає на рівень гормону на 0-й ($\eta^2_{\chi} = 0,62$; $P \leq 0,05$) та 2-й ($\eta^2_{\chi} = 0,65$; $P \leq 0,05$) день після сплеску LH. Поряд з цим комплекція тіла достовірно не впливала на рівень LH в крові сук.

Підсумовуючи наші дослідження, слід відмітити, що, низька вага сук не чинить достовірний вплив на рівень прогестерону, однак надмірна маса тіла впливає на рівень гормону на 4-й ($\eta^2_{\chi} = 0,49$; $P \leq 0,05$), 9-й ($\eta^2_{\chi} = 0,45$; $P \leq 0,05$), 35–40-й ($\eta^2_{\chi} = 0,48$; $P \leq 0,05$) та 55–60-й ($\eta^2_{\chi} = 0,52$; $P \leq 0,05$) день після сплеску лютеїнізуючого гормону. Отже, отримані результати вказують на достовірний вплив вгодованості тіла сук породи бультер'єр на динаміку вмісту статевих гормонів в крові протягом статевого циклу.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ДИСПАНСЕРИЗАЦІЇ КОРІВ ПРИСАДИБНИХ ГОСПОДАРСТВ

Хомич Я.М.¹, здобувач вищої освіти ступеня «Доктор філософії» (PhD)

Склярів П.М.¹, д.вет.н., професор,

Роман Л.Г.², к.вет.н., доцент

¹*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна*

²*Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна*

homichyan99@gmail.com

Актуальність. У сучасних умовах акушерсько-гінекологічна диспансеризація має бути спрямована головним чином на підвищення ефективності використання маткового поголів'я (Khadzhiiski, 1981). При цьому необхідно розрізняти акушерську диспансеризацію, яка передбачає роботу з самками від їх запліднення до завершення післяродової інволюції статевих органів, та гінекологічну диспансеризацію, що включає комплекс діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів, що проводяться на неплодних коровах та телицях (Ревунець та Гришук, 2016; Kulinič et al., 2020).

Загальна мета акушерсько-гінекологічної диспансеризації полягає у виявленні порушень відтворної здатності корів та телиць, визначенні причин, розробленні заходів з діагностики, лікування та профілактики репродуктивних патологій. Своєчасне та кваліфіковане виконання всіх ланок акушерсько-гінекологічної диспансеризації дозволяє

підняти рівень та результативність ветеринарного обслуговування маточного поголів'я великої рогатої худоби, причому для цього не потрібно додаткового залучення матеріальних ресурсів (Вальчук та ін., 2016).

У переважній більшості акушерсько-гінекологічну диспансеризацію розглядають в рамках традиційної схеми загальної диспансеризації маточного поголів'я, тобто як разовий захід, мета якого – розібратися в причинах неблагополуччя, що склалося у відтворенні стада. Однак таке складне та багатогранне практичне завдання, як відтворення стада, не може вирішуватися за принципом проведення кампаній (Crowe et al., 2018). Акушерсько-гінекологічну диспансеризацію слід розглядати не як разовий агрозооветеринарний захід, а як систему ветеринарних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, профілактику та лікування хвороб органів розмноження та молочної залози, збереження відтворної спроможності та продуктивності тварин, їх запліднення та отримання здорового, життєздатного приплоду (Стефанік та ін., 2018).

Мета роботи – провести акушерсько-гінекологічну диспансеризацію корів присадибних господарств і проаналізувати її результати.

Матеріал і методи. Досліди проводили в умовах присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області.

Об'єктом дослідження були корови, предметом – виявлення порушень їх репродуктивної здатності.

У рамках диспансеризації користувалися загальноклінічними, акушерськими та гінекологічними методами досліджень.

В умовах науково-дослідного центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК «Biosafety-Center» (м. Дніпро) визначали біохімічні показники крові.

Результати. Результати акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області наведено у таблиці 1.

Як свідчать одержані дані, із загальної кількості 286 корів 10 випадків або 3,5% припало на репродуктивні втрати, у тому числі 2 (0,8%) – аборти та 8 (3,3%) – мертвонародження.

З 243 отелень 21 (8,6%) виявилися патологічними.

З патологіями післяродового періоду зареєстровано 31 корову (12,7%).

Неонатальну патологію діагностовано у 31 теляти (12,4%), у тому числі у 26 (10,4%) – антенатальну гіпотрофію.

Вихід телят на 100 корів був на рівні 86,7%, за збереженості 95,1%.

Таблиця 1. Результати акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів присадибних господарств с. Дудчани

Кількість тварин	Заплідненість, %	Репродуктивні втрати				Отелень				З патологіями післяродового періоду		Неонатальна патологія, %				Отримано телят на 100 корів, гол./%	Збереженість телят, %	Неплідних	
		аборти		мертвонародження		n	%	у т. ч. патологічних		n	%	n	%	у т. ч. антенатальна гіпотрофія				n	%
		n	%	n	%			n	%					n	%				
286	88,4	2	0,8	8	3,3	243	84,9	21	8,6	31	12,7	31	12,4	26	10,4	86,7	95,1	43	15

Кількість неплідних корів склала 43 голови (15%).

Висновки. Такими чином, в умовах присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області виявлено патології вагітності, родів,

післяродового періоду та хвороби новонароджених, зокрема: неплідність (15%), аборти (0,8%), мертвонародження (3,3%), інтра- (8,6%), пост- (12,7%) та неонатальна (12,4%) патологія, у тому числі антенатальна гіпотрофія (10,4%).

Список літератури

Вальчук, О. А., Любецький, В. Й., & Сухонос, В. П. (2016). Акушерська та гінекологічна диспансеризація корів як складова ветеринарного благополуччя у скотарстві. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва*, (237), 96-115.

Ревунець, А. С., & Грищук, Г. П. (2016). Гінекологічна диспансеризація корів-первісток. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*, 32(2), 76-79.

Стефанік, В. Ю., Костишин, Є. Є., Кацараба, О. А., Дмитрів, О. Я., Кава, С. Й., Кудла, І. М., ... & Басараб, Т. П. (2018). Акушерська, гінекологічна, мамологічна та андрологічна диспансеризація сільськогосподарських тварин. *Львів: ЛНУВМ*.

Crowe, M. A., Hostens, M., & Opsomer, G. (2018). Reproductive management in dairy cows—the future. *Irish veterinary journal*, 71, 1-13.

Kulinich, O. V., Sachuk, R. M., Stravsky, Y. S., Katsaraba, O. A., Lukyanik, I. M., Ponomareva, S. A., ... & Kalynovska, L. V. (2020). Diagnostic stage of obstetric dispensary of cows in the conditions of PAE “Shpanivske” of Rivne district of Rivne region. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 22(100), 11-15.

Khadzhiiski, D. (1981). Obstetric-gynecological dispensary service and prophylaxis of cow's sterility. *Veterinarna sbirka*, 79(3).

РОЗРОБЛЕННЯ ВІТАМІННО-МІНЕРАЛЬНОЇ ДОБАВКИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ ПРИСАДИБНИХ ГОСПОДАРСТВ

Хомич Я.М., здобувач вищої освіти ступеня «Доктор філософії» (PhD)

Склярів П.М., д.вет.н., професор,

Чумак В.О., к.вет.н., доцент,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

[*homichyan99@gmail.com*](mailto:homichyan99@gmail.com)

Актуальність. Відтворення стада великої рогатої худоби – це одне з найскладніших завдань у скотарстві, від вирішення якого залежить ефективність ведення галузі. Так, рівень молочної продуктивності корів на 17-25 % залежить від ефективності ведення відтворення стада (Britt, 1985; Гноєвий, 2006; Гуцуляк, 2016). Низькі показники відтворення поголів'я призводять до ряду економічних втрат, серед яких: отримання меншої кількості молока та приплоду від однієї корови за період господарського використання; збільшення рівня вибракування корів через неплідність; уповільнення темпів поліпшення генетичного потенціалу стада; зниження ефективності використання кормів; збільшення витрат на придбання спермопродукції, ветеринарних препаратів та витратних матеріалів (Crowe et al., 2018; Калиновський, 2020). Проблеми, пов'язані із відтворенням великої рогатої худоби, особливо актуальні для організацій із продуктивністю стада понад 5000 кг молока на рік від однієї корови. Проглядаються такі причини низької ефективності відтворення стада: неплідність, спричинена акушерсько-гінекологічними захворюваннями; відсутність належної роботи з виявлення тварин в охоті та штучному осіменінні; поширення захворювань кінцівок